

ՅՈՒԵԼԵԱՆՆԵՐ

ՆՈՐԻՑ ՄԻ՝ ՊԱՅՅԱՌ ԶՕՐԱԽՈՐ ԳՐԻՉ

Բայց օտարութեան մէջ ձուլուող կորչող սերունդներէ ցաւը հանդիսաւ չի տալիս բանաստեղծին և հոգևոր հովիւին, որի ժողովուրդի մի մասը աղէտ-նեղով դուրս է նետուած հայրենի օջախներից, և օտար ավերում խամբում ու կորչում են հայրենի բոլոր արբույթիները:

Յոյն ու Պարսիկ և Ասորին
Մեր օրերում,
Նորէն կ'իշխեն մեր միտքերում,
Լեզուն գոր դուք տըլիք մեզի,
Լոյս բանալի,
Կը սընայ կախ դարաշաւին դէմ
Մեր անցեալին,
Կամ տըրտաւած, խորշակահար,
Դուրս է մետուք մեր յարկերէն,
Եւ ամսերումը որբուկի պէս
Կուլայ մորէն:

Բանաստեղծի կեանքը հոսում է հենց այդ ոգեմաշ միջավայրում. նա իր ողջ ուժերն ու կարողութիւններն է դնում ամբարտակելու կլանող և հեղեղը:

Ժողովուրդն այս, բաժան, բաժան,
Փոքրած ինքզինք,
Պարպում է սպառ իր հայրերու
Շունչէն կախարդ,
Խըրախտմէն պողպատառնումը...

Այսպէս իր երգն էլ երբեմն մեղմախօս է, երբեմն պողպատահունչ, բայց իրականութիւնը թեւաթափ է անում հայրենի ցաւերով միացող հոգին: Եւ նա օգնութեան է կանչում մեծ լուսաւորչին:

Դարձուր թաթն դէմքդ աղուական
Այս գրքեկիմ վըրայ բըշուտա,
Հնդհուած հագար կըտըրմերու
Մութ, անթափանց,
Արմատախիլ ու գաղթական.

Սըրբէ փռչիմ հայելիին
Հայ համեարին:

Իւրաքանչիւր տողը վշտերով ու լուսերով անկոծուող հեղինակի ու գին, և սիրոյ, երախտիքի անհուն զգացումը՝ մեր դպրութեան հոգեւոր հօր ու հանճարի հանդէպ:

Կ Ա Ր Մ Ի Ր Զ Օ Ր Ա Վ Ա Ր

1975 թուին մեր գրականութիւնը հարստացաւ մի նոր, նշանակալից գործով: Երուսաղէմում լոյս տեսաւ Եղիշարդի «Կարմիր Զօրավար» ծաւալուն պոէմը, ձօնուած Հայ Ժողովրդի պատմութեան ամենանուիրական գրուածքներից մէկին՝ հարկաբանական շարունակ մեր Ժողովրդի ինքնութեան ու հաւատի խորհրդանիշ եղած Վարդան Մամիկոնեանին և նրա վարած Աւարայրի ճակատամարտին:

Հազար ձևերով ներդրուած, բազում երկերի ու երգերի նիւթ դառած, դարերի խորքից լուսարձակելով եկող այս կերպարը, Եղիշարդը ներկայացրել է այնպիսի գործաւիշի ցերմութեամբ, այնքան տաք երևէջներով, նիւթի իմացութեամբ ու սեփական խորքի այնպիսի հաւատով, որ հեռաւոր դարերի առասպելացած հերոսը դառնում է կենդանի, հաղորդական ու մտերիմ:

Թւում է դժուր ջերմ ու յուշիչ է դարձել նաև այն պարզ պատճառով, որ իրեն՝ հեղինակի և նրա սերունդի կեանքն էլ, անցած Եղեռնի արհաւիրքներով, եղել է նոյն այդ ճակատամարտի շարունակութիւնը:

Եւ երբ բանաստեղծը նկարագրում է իւր ժամանակուայ ամայացած հայրենիքը, երակների մէջ կայծկւում են, հաւանաբար, իր աւեր ու թափուր մնացած ծննդավայրի անմոռանալի պատկերները, իր ամայացած Վասպուրական աշխարհը.

Բայց աշխարհն Հայ,
Արքայազուրկ է ամագաւ. . .

. . .

Երկիր Հայաց,
Արիւնտ քուր, գլորուող քաղ,
Ծալլաւած դրօշ ազատութեան,
Դեռ անվնաս կալմի մուրհակ:

Եւ ահա Կարմիր Զօրավարի գլխաւոր հարցերի հարցը՝ հաւատը փոխելու մերժում ուղարկելուց յետոյ, Հայ նախարարները կանչւում են Պարսից արքունիք, ուր նրանց ընդունում են օտուր հեգնանքով, մահուան ուրուագծերով: Նախարարները աւելի լաւ բան չէին սպասում, բայց չփոթուած են ու չլաւարած: Վարդանը իր խօսքը պիտի ասի: Կանգնած են իրարու հանդէպ Յազնիքում ու Հայոց սպարապետը.

Պառհ միաբար Գարնուեցամ
Նետերն իրենց մայրաւածքներում
Եւ իրարու փոխանցեցին
Ձայրայքն ու հուրն իրենց սրտին:

. . .

— Ո՛վ կը գաւ իր աստընայն՝
Կրմայ գաւի մայմեան դիւրիմ
Իր արքային:

Պատասխանում է Հայոց զորավարը: Ահեղ վտանգ է կախուած երկրի վրայ: Նախարարների մէջ տարաձայնութիւն է: Վասակի դերքը յայտնի է: Ունի իր համախոհները:

Եւ Մամիկոնեան զորավարը որոշում է անձնուրաց մահով յաւերժացնել ժողովրդի ինքնութեան կամքը: Բարոյայէս տապալել ոսոխին և ձախողել նրա նենգ ծրագիրը: Նախարարները հաւատալից չեն կտրուում են տալիս, վերադառնում են երկիր՝ պատրաստելու հակամարտը:

Վերադարձել են, բայց պառակտուած են առանց այդ էլ անհամեմատելի զին ուժերը:

Վարդանը ձին հեծած շրջում է գիւղից գիւղ, ոտքի հանելու, կազմակերպելու ժողովրդին:

Կը շրջէր ամ
Երկվարավն իր ամմամն,
Ու կը մայէր սարերում հռժ,
Շիրմաճարեր կիմ փառքերում:

. . .

Ձիւն վրայ իր սպիտակ
Նման էր ամ ցախառգրին
Մեր աշխարհին:

Յուզախառվ է Անգղ բերդի տեսարանը, ընդվզող ժողովրդի նկարագրը, որը պատրաստուած է անհաւասար կռուի, որը որոշում է մահով յաղթել անյաղթելի թշնամուն:

Շիրմաներէն տարբեր հազար
Եկեր շարուեր էին կարծես
Նարէն կարգով, ռզներու քով,
Բազմ միմէպէս հռչակն բխող. . .

Ու պատրաստուած են երկրի բոլոր ծայրերում, զաշտերում, տներում, դարբնոցներում: Հեղինակը բոլոր միջոցները օգտագործում է մթնալոյս ստեղծելու: Մի քանի տողով գծում է յաճախ պատմական դէմքերին, յիշում է Թեաւոր ասոյթների մեր պատմութիւնից, իշխանների մտահոգութիւնը, դատողութիւնները, Վասակի և Խորենացու զրոյցը և այլ պահեր:

«Կեանքը սակայն ետ չի մայիր»,
Ըստ Վասակի,
Աչքը սևեռ! Վաճակամիմ.
«Հիմ արժէքներ չեն յարմարիր
Օրերու մեր»:

Ապա Վասակը յիշում է իր պատանդ գաւազներին, իր աւնցած կեանքը:

Իր հոգիէն կը քալէին
Մամբաղամղաղ հազար դագաղ:

Ու թւում է բոլոր յիշուած չարագործութիւնները: Կարծում ենք այստեղ բանաստեղծը շատ է տուրք տուել աւանդական պատմին, մինչդեռ այս-

օրոտյ իր սուր մտքով կարող էր մի քիչ անաշառ լինել իր գաւազներին արքունիքում թողած մարդկանի հանդէպ :

Ամէնից ապաւորողը սակայն խառն տրամադրութիւնն է, ներքին աշխարհով որով բանաստեղծը ձուլել է իր սողները : Զօրեղ սողներից, ցնցող պատկերներից է գլխաւոր ճակատամարտի նկարագիրը :

Դաշուր կարծես

Փոքրացեր էր իր լայնփն մէջ,
Լեռներն եկեր իրարու բով :

...

Սուլոցն անեղ փիմներում,

Հրամաններ, աստներ ու միջ :

Դղրդիւմներ վանաններու,

Հառաչանքներն իմկողներում,

Խրխիմքը խօլ մտայններու,

Միախառնում,

Կը շիմէին մուսգ մը մօր,

Ամերկային :

Կարմիր Զօրավարի մահն է նկարագրւում, երկրի վիճակը, մտորումներն ու այսօրուայ հայրենիքի գովքը :

Դարեր յետոյ,

Երկարովն իր հրեղէն

Կեցած մարէն

Հողին վրայ իր արտաբերում :

...

Հոն եմ շէմերն,

Նոր քաղաքներ ու մօր փառքեր...

Բանաստեղծն ինքը իր սեփական կեանքով կեցած ճակատագրի դժուար ուղորտի մէջ, բերած անձնական իր փորձն ու իմաստութիւնը, գործում է օտարութեան մէջ սփռւած իր ժողովրդի բարօրութեան համար և իր ստեղծագործութեան համար էլ վերցնում է նրան յուզող ամենակենտրոնական հարցերը : Եւ այս գործի մէջ յատկապէս դրել է իր ամբողջ սէրն ու կարողութիւնը և յաջողել է մեծապէս : Վարսմիր Զօրավարը Հեղինակի և մեր Սփիւռքահայ գրականութեան նշանակալից նուանումներից մէկն է :

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵՋՈՒՆ ԵՒ ԽՕՄՔԻ ԱՐՈՒԵՍՏԸ

Մի բանաստեղծի յաջողութեան առաջին վկայականը նրա լեզունն է : Լեզուական արուեստի իր յատուկ հիւսուածքը, լեզուական այն հնարաններն ու գիւտերը, այն յատուկ հրանիւթը, որով գրողը շաղախում է իր յուզումներն ու մտքի խոյանքները և տալիս է ընթերցողին :

Կատարեալ բանաստեղծը իր հերթին մշակում է մայրենի լեզուն, հարստացնում է նրա բանաստեղծական խառքը :

Բերում է իր յատուկ վարուելակերպը լեզուի հետ, բացում է նրա նոր

Հնարաւորութիւնները, բերում է իր գոյներն ու ձեւերը և եթէ զօրեղ անհատա-
կանութիւն է, նետում է իր կածաններն ու ծիածանները:

Բանաստեղծութիւնը մեծ սէր է, մեծ զգացում, զգացումի ուժով է
յափուսւմ բանաստեղծի ուժը՝ առաջին հերթին:

Բանաստեղծութիւնը խորհրդածութիւն է, միտք ու խոս-
տութիւն է արտայայտուած մեծ զգացումով ու պատկերով. արանցով էլ տար-
բերում է բանաստեղծութիւնը այլ ձեւերով ստուած իմաստութիւններից:

Պօքլի բարձրագոյն արուեստն է բանաստեղծութիւնը: Եւ նա ունի իր
ներքին շատ նուրբ օրէնքները:

Նա մեծ մասամբ արտայայտում է խօսքի նկարած պատկերներով և
յուզալաղ հաղորդումներով:

Իւրաքանչիւր կատարեալ բանաստեղծ ունի իր ստեղծագործութեան
յատուկ մանրանկարչութիւնը:

Միաժամանակ խօսքի բարձր արժանաւորութիւնն է ստեղծում բանա-
ստեղծութիւնը: Իւրաքանչիւր բանաստեղծ ունի իր խօսքի երաժշտութիւնը, իր
ռիթմն ու չափը:

Ամենակարեւոր սակայն այն է, որ այստեղ որոշումներն ու թուաբա-
նական հաշիւները ոչինչ անել չեն կարող:

Որոշողը՝ մարդկային խառնուածքն է, մարդկային ոգին ու տաղան-
որ՝ նախահայրերի, բնութեան և Աստուծոյ տուածն է որոշողը:

Եւ իր հայրենանուէր գործերից և իր ստեղծագործութիւններից յայտ-
նի է, որ Եղիշարդը ամուր և անկեղծ խառնուածքի տէր է, այդպէս էլ իր ամ-
բողջ գրական վաստակը ունի ամուր բնուորութիւն, համակուած է բարձր աւ-
րամագրութեամբ, նուրբ զգացումներով, շեշտուած անկեղծութեամբ ու ան-
բեկանելի հաւատով:

Տաք ու գունազեղ է նրա բանաստեղծութեան նկարչութիւնը: Նրա զօ-
րեղ ու նրբաշաղ գրիչը հարուստ ու չափ է իր տիրոջ նման, յստակ ու ամրա-
կամ, երբեմն կոշտ, յաճախ շատ հանդարտ ու մեղմախօս. բանաստեղծութիւ-
նը ինքը՝ հեղինակն է, իր բարի ու բուխ տողերի մէջ առատօրէն շաղ է տալիս
լեզուական իր յօրինուածքները, գիւտերն ու փայլատակումները զարմանալի
թեթեւութեամբ ու բնական, առանց ճիգերի և արհեստական նոտաների: Հայոց
լեզուն մի զարմանալի ոսկեշաղախ է նրա ձեռքերի մէջ և լեզուալէն բանաս-
տեղծը ձուլում է իր ուզած ձեւերն ու ոճերը:

Վերաբերուած թեւատր լեզուն, որ տիրելի հակումն է այս տողերը դը-
րողին, նայտակ ունի միայն աւելի յստակ հին օրերու վերակոչում մը... ք զը-
բում է հեղինակը: Ուրեմն շատ լաւ գիտի իր արածի գինը, թէև սիրում է եր-
լեմն անխոյժ կատակով խօսել իր պոէզիայի մասին: Հաւանաբար սա ևս ներ-
քին ուժի մի հաճելի արտայայտութիւն է:

Եւ իսկապէս, լեզուն ճոխ է, յաճախ վեհ ու բարձր, բայց ոչ երբեք
փրամբարձ: Ընդհակառակը, պարզ է ու ջերմ, ընկալուող ու համակող: Իր
աղատ ու հարուստ լեզուաշաղախի մէջ, նա զարմանալի դիրքութեամբ է դա-
ւաւորում իր ձուլած բառերը, որոնք միշտ ներդաշնակուած են ամբողջութեան
հետ և մի առանձին հմայք են տալիս գործին, քանի որ արւում են ընածին ճա-
շակով և նրա ստեղծած բոլոր բառերն ու հնարանքները բխում են հենց մայրե-
նի լեզուի խորքում եղած հնարաւորութիւններից, իսկ սա ամենաթանկն է որ-
ևէ գրականութեան համար: Միաժամանակ, հետաքրքիր է որ իր թարմու-
թեան հետ, նա երբեք չի տարուել և բնաւ տուրք չի տուել ժամանակակից ռե-
րաններ շարքով ձեւափոխներին. մի նոր ապացոյց որ այդպէս անում են բովան-

դակազուրկ աղքատ հոգիները. Եղիվարդ բանաստեղծը աւելիք շատ ունի: Բանաստեղծը բնաւ գերի չի դառնում աւանդական ձևերին: Շարահիւտում է յաճախ շատ ազատ ու անկախ, բայց գեղեցիկ գումարումներով է բնական անցումներով, հակասութիւն չստեղծելով երբեք, դիտոնանա շարքերով դասական ձևերի հետ:

Եղիվարդի գրեթէ բոլոր գործերում կայ մի լուսաւոր ներդաշնակութիւն, որովհետև համակուած են նրանք հոգու ջերմութեամբ և անկեղծութեամբ: Իսկ ազնիւ ու բարի անկեղծութիւնը ներդաշնակում է ու լուսաւորում կեանքում լամպն ինչ:

Ահա մի քանի օրինակ նրա իմաստալից ու գեղեցիկ խօսքերից.

Սալոմէի դէմքը դալուկ,
Իր ցողունին վրայ կախուած
Բաժակ մըմ էր դեղձան վարդի:

Պարող Սալոմէի մասին գրում է.

Ան կը պարէր. . .
Եւմքը ամար ցուրտ ակերտմ,
Ալիքն ամար ձիւն հասակին. . .
. . .

Ահա պարի մի այլ աստիճանը.

Ան կը պարէր:
Ու գրծուար էր ամուս մը տալ
Այդ խելագար՝ շահաճի մըման դարձող՝
Ճերմակ ակիմ. . .

Եւ մարդիկ չէին կարողանում հետեւել միշտ փշրուող ու միշտ շինուող փրփրագեղ այդ ալիքին:

Եղիվարդի լեզուն հարուստ է և շնորհաւոր, ցանկացած պատկերն ու բարդ վիճակը նա գծագրում է շատ դիւրին, թեթեւ ու տպաւորիչ: Այս գործում շատ կարեւոր է բառերի դասաւորութիւնն ու միջավայրը, բառերը միայն ետ ու առաջ դնելով, բառերի հարեանութիւնը փոխելով կարելի է չահել շատ, կամ բոլորովին կորցնել խօսքի հմայքը:

Իսկ մեր բանաստեղծը բառերը երբեմն այնպէս է գործ ածում որ նրանք աւելի իմաստալից են դառնում: Գետի մասին խօսելիս՝ գրում է.

Ալիքներէն շատազըռոյց,
Աւազներու ռգիմ շարժում:
Կամար մը քոյլ, գոյգ մը պատեր,
Խածած փէշը ժամանակին. . .
Անպատի սրտին՝ ամիդ. . .

Այսպէս է սկսում «Տիպոնի Աւերակներուն Մէջ» դառնաշունչ բանաստեղծութիւնը:

Կամ բազում դարերի կարծրացած դատաւութիւնների խորքով անցնող՝ «Նեղոսի Ափին» ուժեղ բանաստեղծութիւնը.

Նւ արքաներ, քաւրներ տըժգոյն,
Ապառաժեայ քունին խորէն
Կազմած քափօր,
Յիսուն քարու ծամըր քայլով...
...

Խորասկելով կըրանիքը ժամանակին,
Դամբաններում յաւերժական,
Անմահ քաւոր կ'անցնին տեա,
Կազմած քափօր,
Որոհք երբեմն՝
Բարգելում ծոցն արմնցին
Այս աշխարհի մութ ապագան:
Ինձ կը քուր քէ կը բացուին
Շրթները քաւ մեծ լըռութեամբ... .

Միայն այս մի քանի օրինակից երևում է թէ որքան բազմազան ու բազմախորհուրդ են բանաստեղծի արտայայտչական միջոցները: «Անապատի սրտին՝ անիղձ» մի բառով տրուում է անապատի ամբողջ խորքն ու էութիւնը. և ինչպէս տեսնում ենք, նրա պատկերները պարզ նկարներ չեն միայն, այլ դարերի ընդհանրացումներ են, խորքերի քացայայտում, մեծ նկարագիրներ, պատմութիւն ու փիլիսոփայութիւն: Որքան խորունկ խմսատ ունի տաճար բառից ստեղծած տաճարեկ արտայայտութիւնը: «Սահմանելով իր խաչանիշ, առադարագ երկինք, լուսածաղիկ մոմ... Գիր մը ինչպէս հին խորհուրդի մագաղաթին վրայ ջուրին... »:

Երբեմն մի քանի սուր բառով գծում է նկարագիրը.

Յազկերտ քազմած գաւիմ վրայ,
Բարձրահասակ ու խոյափիթ...
...
Ըստ Մանն Ապահունին
Չարախմոր ու անքափանց...

Յաճախ մէկ տողով ներկայացւում են հոգեկան շատ խորունկ ու նուրբ պահեր.

Լուս եմ բոլորն,
Իրեցի մարման կտրեցուցած մարդոց մեմ:

Եւ դրական ծաւալուն գործին յոյզ ու հմայք տուողը, խորութիւն, վեհութիւն, ասեղծագործական ուժ տուողը հենց այսպիսի տողերն են, որոնք իրար կողքի շարած գուցէ այնքան տպաւորիչ չեն, որքան տեղատի մէջ, իւրաքանչիւրն իր մթնոլորտում:

Մենք օրինակներ սովորականից շատ բերինք, պիտեանալով, որ մեր ընթերցողի խորհրդայն մասը անծանօթ է բանաստեղծի գործերին:

Մի տեղ խորհմաստ բառ է ստեղծւում, մի տեղ թեւաւոր խօսք, մի տեղ հոգեբանական ներազդոյն պահ է նշւում, մի տեղ խոշոր ընդհանրացում է արւում ու վառ պատկերներն են ճառագայթում, բացելով մարդու հոգին, մշտքի թռիչքը, ծփացող սէրն ու կարօտը ու ողջ էութիւնը կնքելով յաւէտ թղթերի վրայ. և այս ամէնը կոչւում է բանաստեղծութիւն, եթէ նա համակուած է ներքին ուժով, մեծ սիրով, անխառն նուիրումով:

Լինում է, որ ամէն ինչ կայ, բայց մեծ սէրն ու նուիրումը չկայ, ուրեմն անկեղծութիւնը չկայ, ուրեմն ոչինչ չկայ բանաստեղծութեան համար, րանցի վերոյիշեալ բոլորը մեծ սիրոյ և մեծ նուիրումի համար են միայն:

Բանաստեղծ նշխարաբեր մօտ ամէնից շեշտուածը հենց տրամադրութիւնն է, պայծառ անկեղծութիւնը, իր խօսքով ասած՝ «Հորիզոնէ մինչ հորիզոն... Հազար ամէ մինչ հազար ամ...»:

Շարքերի մէջ ամենէն ուժեղներէց է՝ «Անոնք որ չեն մեռնիր»: Ամուր, ուժեղ գործեր են. առանձնապէս տպաւորել է «Ես Սողոմոնն եմ այս գիշեր»: Նուրբ ու խորունկ ճշմարտութիւններով, իմաստուն խորհրդածութիւններով լեցուն է հենց առաջին գործը՝ «Ես Ենոփան եմ այս գիշեր»:

Խաչոս եմ բոլոր քարիքներէն

Իմ մէջ իմ մէջ:

Ամառն ու թիւնն ամառն հիմնադր

Պատմութեան մէջ իմ ունեւոր:

Զգացւում է Արեւիքը իր եռուն կեանքով, իր դրականութեամբ, իրեն՝ բանաստեղծի բազմաճող կեանքը, հին աշխարհի պատմութիւններն ու արուեստը և ամէնից զլխաւորը՝ աղետաւոր մանկութիւնն ու իր վտարանդի ժողովրդի դժուար ու բարդ ճակատագիրը: Այս ամէնը իրենց զօրեղ կնիքն են դրել նրա ստեղծագործութեան վրայ:

Ձի Հայ քլլալ պատգամ է և ճակատագիր,

Դարերու դէմ պարգաժ քրօշ:

Խաւարն ի վեր կը բարձրանար

Կարծողիկէն էլ մի քանի,

Գիշերին մէջ հագած գիշեր...

Այս ամէնը իրենց խորը տրամադրութիւնն են բերել, բայց քարեբախտաբար բանաստեղծի կեանքը հարուստ է եղել նաեւ պայծառ էջերով, բարի, դործարար ընթացքով և մեծ բարեկամութիւններով և ստեղծուել է մի հարուստ ու պայծառ դրականութիւն, դիպուկ են հասարակ, դիպուկ՝ հոգեւոր, մտաւոր, պատմական, դրական, լեզուական, ռեալական դաժներ, որոնք կէս դար շարունակ ներկայացրել են մի հարուստ, յուզումնալից, բեղմնաւոր կեանք:

Ներկայացնել այս ամէնը կէս ժամում, տօնական դահլիճում՝ հնարաւոր չէ ու հարկ էլ չկայ:

Հետաքրքիր է որ մեծալարժէ հեղինակը միշտ կատակով է խօսում իր դրժների մասին և արժանի հոգը չի տանում նրանց ճակատագրի համար:

Այդպէս է բանաստեղծութիւնը և այդպէս է ինքը, ստեղծողը: Բա-

նաստեղծութիւնը նուիրումն է ամենասակաշառ և անմնացորդ, իսկ այդպէս նուիրողը երբեք չի հաշուում՝ թէ ի՞նչ տուեց և ի՞նչ առաւ:

Այս գեղեցիկ, սիրալորդ վաստակը սպասում է իր խորը ուսումնասիրողին և շատերը մեծ սիրով կը ստանձնեն այդ պատուաւոր գործը:

Իսկ մենք այսօր ցանկանանք մեր վաստակաշատ յորեւեարին, գրողին ու գործչին, մեր գրչակից եղբօրը՝ Խաչիկ Գրիգորեանին յաղթանակներ:

Ձեր գրիչը պատկանում է բոլորիս, Ձեր դիզած գրական հարստութիւնը ամէն մէկիս հարստութիւնն է:

Դուք իրաւունք չունէք օր կորցնելու: Տուէք անդաւաճան թղթին Ձեր վարպետացած գրչի, Ձեր պայծառ արուեստի հարստութիւնները:

Կը հոսեն կը գնան ժամանակները և կը մնայ միայն գործը և մարդու իրեն առասպելը: Քանի որ իւրաքանչիւր ստեղծագործող, իւրաքանչիւր վառ անհատականութիւն իրենից յետոյ պիտի թողնի իր առասպելը:

ՄԱՐՕ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

(Շար. 3 և վերջ)

